

(Oponentský) Posudek diplomové práce

Magisterský program RS UK FHS v Praze

Název práce: ... **Sociálně vyloučená lokalita a její vnímání komunálními politiky.....**

Jméno studenta: Bc. Petra Severová

Zaměření studia: Katedra řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích

Posudek vypracoval(a):...Mgr. Filip Pospíšil, Ph.D...Datum:...13.1.2015

Diplomová práce splňuje požadované formální náležitosti ve smyslu existence titulního listu, obsahu zahrnujícího přílohy, abstraktu, vymezeného rozsahu, existence poznámkového aparátu apod.

Ke kvalitě odevzdané práce lze uvést následující:

Co se týče jasné formulace výchozí situace či problému a plánovaného záměru a cíle, autorka uvádí, že: „Cílem práce je sledovat sociálně vyloučenou lokalitu a popsat postoje komunálních politiků k sociálně vyloučené lokalitě ve třech konkrétních obcích v jednom regionu České republiky.“ (str. 9). V práci samotné se však v pravém smyslu sledování jedné ani více lokalit nevěnuje. V práci zcela chybí zúčastněné pozorování, rozhovory s obyvateli lokalit, lokality nejsou blíže popsány pomocí kvantitativních či kvalitativních dat a autorka v práci ani nijak nevyužívá již existující studii lokalit(y), která byla podle výpovědi respondentů zpracována Agenturou pro sociální začleňování (viz odkazy na str.45, 45). Kapitola nazvaná Popis vybraných lokalit (str. 35 – 37) obsahuje jen stručná data o třech vybraných obcích, nikoliv data o lokalitách.

Co se týče popisu – odhlédneme-li od toho, že není jasné, jaký popis má autorka na mysli a v práci nikde netematizuje či neproblematizuje tento termín (zda se jedná např. etnografický či „zhuštěný popis“ - C. Geertz či jiný) - zůstává otázkou, zda může být pouhý popis postoje respondenta cílem práce. Při jeho uchopení ve smyslu obecné mluvy totiž nenastoluje žádnou vědeckou otázku, či tezi, kterou by se autorka mohla pokoušet v práci obhájit či vyvrátit. Dalším problémem pak je, zda může být takový popis postoje vytvořen pouze na základě rozhovoru s výzkumníkem.

Pokud by mělo být skutečně cílem hlubší „porozumění vztahu komunálních politiků k inkluzi“ (str. 9 a 107) musela by si autorka nejprve vyjasnit z jakých pozic, na základě jakého teoretického přístupu a jakými prostředky chce tohoto porozumění dosáhnout. Zamýšlená interpretace rozhovorů by se musela opírat o nějaký základ. Hlavní tezi posuzované práce tedy zůstává předpoklad, že přístupy a praxe samospráv jsou v oblasti inkluze různé. Tyto předpoklad se také badatelce ve výzkumu na základě zpracovaných 7 rozhovorů potvrzuje, otázkou však zůstává, zda je takový výsledek dostačující pro kvalifikaci magisterské práce. Další otázkou pak je, zda k takovému výsledku musela realizovat právě 7 rozhovorů a to právě ve 3 blízkých obcích. Proč v takovém případě prostě nesrovnala několik existujících situačních analýz či evaluace působení Agentury pro sociální začleňování ve vybraných lokalitách? Volba užitých metod a postupů tedy v práci není řádně obhájena.

Vlastní interpretace rozhovorů se, jak bylo uvedeno výše, nemá teoreticky ani metodologicky o co opřít a je tak i přes některé silnější momenty především svévolná a psychologizující, významně opomíjející hlubší analýzu stereotypizací, předsudků a projeveného rasismu respondentů. Místy jsou v tomto ohledu závěry autorky velmi překvapivé, jak například při její dedukci, že „Respondent číslo jedna sám od sebe použil v kontextu zkoumané problematiky nejdříve termín „Romové,“ alternativně přistoupil k oslovení „cikáni.“ V pokročilé fázi dialogu začal používat i výraz „černej“, avšak z jeho tónu a obsahu rozhovoru nebyl patrný hanlivý podtext.“ (str. 99)

Se zásadními nedostatky se však nepotýká jen „praktická“ část práce, ale i část teoretická. Za ten hlavní by se dala označit skutečnost, že autorka vůbec nerozlišuje typy pramenů a v diplomové práci s nimi nijak kriticky nepracuje. Ať se jedná o novinovou stať, manuál či doporučení ústředních institucí, teoretický článek či odbornou studii, autorka klade tyto prameny prostě vedle sebe a vytváří s jejich pomocí koláž. Neanalyzuje přitom původce pramene, jeho typ, účel či východiska, ale pouze z jednotlivých pramenů vytrhává tvrzení, z nichž sestavuje, či jimi podkládá své teze. Příkladů v tomto smyslu je v práci hodně, pro celkové vyznění pak patří mezi nejzásadnější nepovšimnutí si problematičnosti pojmu „kultury chudoby“ a jejího překládání do českého kontextu.

Práce obsahuje také řadu paušálních a nepodložených tvrzení, či nereflektovaných stereotypů, např: „Podíváme-li se na situaci podrobněji, uvědomíme si, že zkušenosti majoritní společnosti (s Romy, pozn. FP) jsou spíše negativní (str. 18)“, „tvoří Romové ve většině věznic nejsilnější skupinu odsouzených (str 16 – opíráno o zprávu Helsinského výboru z roku 2001)“, „Romská komunita a romská kultura je obecně velmi energická, přátelská a zároveň silně emocionálně podbarvená. Neexistují v ní téměř žádné samozivitelky a rodiny s pouze jedním rodičem (Gabal, 2010). Nelze říci, že by mezi jejími členy nedocházelo k hádkám a nedorozuměním, ale téměř vždy se situace samovolně uklidní a rodina v těžkých chvílích projevuje maximální soudržnost.“, atd. Historické exkurzy v práci se navíc neopírají o vůbec žádné zdroje (str. 24).

Z výše uvedených důvodů nedoporučuji tuto práci k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm neprospěl(a).